

СХВАЛЕНО

Педагогічна рада

КЗ «ЗСЗШІ «Джерело» ЗОР

Протокол №7 від 31.08.2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор КЗ «ЗСЗШІ «Джерело» ЗОР

_____ О.В. Ніщенко

«31 » серпня 2022 рік

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ЗАПОРІЗЬКА СПЕЦІАЛЬНА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ
ШКОЛА-ІНТЕРНАТ «ДЖЕРЕЛО»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ДЛЯ II СТУПЕНЯ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ
ПОТРЕБАМИ
(базова середня освіта)
НА 2022/2023 НАВЧАЛЬНИЙ РІК**

м. Запоріжжя

2022 р.

Освітня програма КЗ «ЗСЗШ «Джерело» ЗОР II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 року № 2145-VIII редакція станом на 23.04.2021, Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 року № 1392, наказу Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 №144 (Правила № 144), зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 р. за № 410/22942 "Про затвердження Державних санітарних норм та правил "Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку та навчально-реабілітаційних центрів", наказу МОН України від 12.06.2018 року № 627 «Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами» із змінами, внесеними наказом МОН України від 10.06.2019 №808 та та згідно методичних рекомендацій щодо особливостей організації освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2022/2023 навчальному році (лист МОН від 06.09.2022 №1/0258—22) .

Основною метою діяльності закладу є забезпечення і здобуття базової та повної загальної середньої освіти дітям, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, здійснення комплексної реабілітації даної категорії школярів та забезпечення всебічного розвитку особистості учнів на основі розкриття і повної реалізації потенційних можливостей, розумових і фізичних здібностей.

Одним з основних завдань закладу є формування життєвих компетентностей учнів, зокрема підготовка їх до відповідальної практичної діяльності та самостійного життя в сучасних суспільно-економічних умовах.

На II ступені повної середньої освіти (5-10 класи) закладається фундамент загальноосвітньої та трудової підготовки, продовжується корекційно-відновлювальна робота з розвитку слухо-зорового сприймання та формування інтелектуальних, мовленнєвих навичок і вмінь, які мають забезпечити соціально-трудова адаптацію вихованців. На II ступені формування життєвих компетентностей набуває особливого значення в освітньому процесі закладу для дітей з особливими потребами. Йдеться про комплексність і неперервність психолого-педагогічної, трудової, фізичної, соціальної реабілітації учнів шляхом створення оптимальних умов для їх фізичного, інтелектуального розвитку. При цьому, корекційно-розвиткова робота є складовою освітнього процесу школи та визначає особливості її функціонування. У закладі освіти для дітей з особливими потребами важливою складовою освітнього процесу є трудове навчання та професійна орієнтація. У подальшому освітньому процесі створюються умови для особистісно орієнтованої професійної орієнтації, допрофесійної або професійної освіти учнів з особливими освітніми потребами, системного удосконалення їх загальноосвітньої та фахової підготовки, забезпечення професійного самовизначення у співпраці із закладами професійно-технічної освіти.

Відповідно до ст.16 Закону України «Про загальну середню освіту» у 2022-2023 навчальному році навчальний рік розпочинається 1 вересня святом «День знань» і закінчується не пізніше 1 липня.

Структура навчального року передбачає його розподіл на семестри:

— перший – з 01 вересня по 23 грудня;

— другий – з 9 січня по 31 травня.

Закінчується навчальний рік проведенням річного оцінювання навчальних досягнень учнів.

Протягом навчального року для учнів проводяться канікули:

— осінні – з 24 жовтня по 30 жовтня;

— зимові – з 24 грудня по 8 січня;

— весняні – з 20 березня по 26 березня.

Освітня програма базової середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження учнів з особливими освітніми потребами у 6-10 класах – **17710** годин/навчальний рік:

Класи/категорії дітей	Годин/навчальний рік		
Діти з порушеннями опорно-рухового апарату	6265	6-В	1155
		7-В	1225
		8-В	1295
		9-В	1295
		9-Г	1295
Діти з порушеннями слуху (глухі діти)	6475	6-А	1225
		7-А	1295
		8-А	1365
		9-А	1295
		10-А	1295
Діти з синдромом Дауна	4970	6-В	1155
		7-В	1225
		9-В	1295
		10-В	1295

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані (додаток).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план основної школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову (передбачену обраним варіантом навчального плану Типової освітньої програми), сформовану на державному рівні, а також - варіативну складову. Навчальний план КЗ «ЗСЗШ «Джерело» ЗОР II ступеня (базова середня освіта) для дітей з особливими освітніми потребами складений відповідно до наказу МОН України від 12.06.2018 року № 627. Навчальний план зорієнтований на роботу закладу загальної середньої освіти за п'ятиденним навчальним тижнем. Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлюється відповідно до вимог чинних нормативних документів, що визначають санітарно-епідеміологічні вимоги до освітнього процесу та закладів освіти. Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальний план закладу містить усі предмети інваріантної складової.

Предмети та курси за вибором визначаються спеціальним закладом загальної середньої освіти у межах гранично допустимого навчального навантаження з урахуванням інтересів та потреб здобувачів освіти, а також рівня навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу освіти. Години варіативної складової навчального плану в 6-10 класах спрямовані на:

- посилення предмету «Українська жестова мова» в 8-А класі (1 година);
- факультатив «STEAM» у 6-А, 7А, 8-А, 8-Б, 9-А, 10-А класах (1 година);
- предмет за вибором «Робототехніка (STEAM)» у 6-В, 7-В, 8-Б, 9-В, 9-Г класах (1 година);
- індивідуальні заняття і консультації з української мови у 6-Б (1 година), 7-Б (1 година), 9-Б (3 години), 10-Б (1 година) класах;
- заняття з лікувальної фізкультури у 6-Б, 7-Б, 9-Б, 10-Б класах (2 години).

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових.

Тривалість уроків в 6-10 класах встановлюється відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту" – по 45 хвилин. Тривалість перерв між уроками становить 15 хвилин, великих перерв після 2-го та 3-го уроків – по 20 хвилин.

Нормативи наповнюваності класів та поділ класів на групи під час вивчення окремих предметів у спеціальних закладах загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами встановлюються відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2001 р. № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами). Згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування класи можуть ділитися на групи і при наповнюваності, меншій від нормативної.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначені завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою (і рідною - у разі відмінності, українською жестовою або за допомогою альтернативних засобів спілкування)	Уміння: (самостійно або за допомогою) ставити запитання та розпізнавати проблему; робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати та перетворювати тексти задач письмово, грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень, поповнювати свій активний та пасивний словниковий запас. Ставлення: розуміння чітких та лаконічних формулювань.

		Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.
2	Спілкування іноземними мовами (здобувачі освіти з інтелектуальними порушеннями іноземну мову не вивчають)	Уміння: (самостійно або за допомогою) здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух (за допомогою американської дактильної абетки), зміст автентичних текстів; читати та розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно (за допомогою дактильної абетки), письмово, за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови (української жестової мови) та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії (у тому числі альтернативні засоби спілкування) відповідно до різних потреб. Навчальні ресурси: підручники, словники, жестівники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: (самостійно або за допомогою) оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати та досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язання математичних задач, зокрема таких, що моделюють реальні життєві ситуації.
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: (самостійно або за допомогою) розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища та процеси; користуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови наук, техніки та технологій, усвідомлення ролі наукових ідей у сучасних інформаційних технологіях. Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які

		ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: (самостійно та за допомогою) структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язання математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів.
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: (самостійно та за допомогою) визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії.
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: (самостійно та за допомогою) вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії практичності, ефективності з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди - це особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі).
8	Соціальна громадянська компетентності і	Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до

		інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; повага до прав людини. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту.
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог (в тому числі за допомогою української жестової мови, альтернативних засобів спілкування), національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування та взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: (самостійно та за допомогою) аналізувати та оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні та соціальні наслідки рішень. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне, бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню у здобувачів освіти уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних життєвих ситуаціях.

Навчання з наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища - зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети - виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводиться відповідне трактування, надаються приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах у рамках опрацювання STEAM- технологій;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
-----------------	------------------------

Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в здобувачів освіти соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формування критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини.
Громадянська відповідальність	Сприятиме формуванню відповідального громадянина, що розуміє принципи та механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія засвоюється переважно через колективну діяльність, яка поєднує окремі предмети між собою та розвиває у здобувачів освіти готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати у здобувачів освіти якомога більше позитивних емоцій, а її зміст - бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, наполегливості та чесності. Приклад вчителя є важливим у формуванні толерантного ставлення один до одного, незалежного від рівня навчальних досягнень та особливостей психофізичного розвитку.
Здоров'я й безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення здобувача освіти як свідомого громадянина, здатного вести здоровий спосіб життя та формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку та охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів транспортних засобів).
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння здобувачами освіти практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Реалізується через розв'язування практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також - практична його спрямованість.

Освітня програма спеціального закладу базової середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами має передбачати досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Протягом 2022-2023 навчального року в 6-10 класах для дітей з особливими освітніми потребами планується проведення екскурсій з наступних навчальних дисциплін :

- українська література;
- математика;
- природознавство;
- географія;
- музичне мистецтво;
- образотворче мистецтво;

- інформатика.

Екскурсії, в першу чергу, покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати з пошуком учнями під час екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року, повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Перелік освітніх галузей

Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- **мова і література** реалізується через навчальні предмети: «*Читання і письмо*» (6, 7, 9, 10 класи - для дітей з інтелектуальними порушеннями) , «*Українська мова*» "(6 - 10 класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих) , «*Українська жестова мова*» "(6 - 10 класи для глухих дітей), «*Українська література*» "(6 - 10 класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих) , «*Іноземна (англійська) мова*» "(6 - 10 класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих) , «*Зарубіжна література*» "(6 - 10 класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих);
- **математика** реалізується через навчальні предмети: "*Математика*" (6 класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих) ; «*Елементарні математичні уявлення*» (6, 7, 9, 10 класи - для дітей з інтелектуальними порушеннями); "*Алгебра*" та "*Геометрія*" (7-10 класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих);
- **природознавство** реалізується через навчальні предмети: "*Природознавство*" (6, 7, 9, 10 класи - для дітей з інтелектуальними порушеннями), "*Біологія*"(6 - 10 класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих), "*Географія*" (6 - 10 класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих), "*Фізика*"(7-10 класи дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих), "*Хімія*" (7-10 класи дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих) ;
- **суспільствознавство** реалізується через навчальні предмети: «*Я у Світі*» (6, 7, 9, 10 класи - для дітей з інтелектуальними порушеннями), «*Соціальне-побутове орієнтування*» (6, 7, 9, 10 класи - для дітей з інтелектуальними порушеннями), "*Історія України*" (6-10 класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих); "*Всесвітня історія*" (6-10 класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих), "*Основи правознавства*" (9-10 класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих));
- **мистецтво** реалізується через навчальні предмети: "*Образотворче мистецтво*" (6 -7 класи класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих та 6, 7, 9, 10 класи - для дітей з інтелектуальними порушеннями), "*Музичне мистецтво*" (6 -7 класи класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та 6, 7, 9, 10 класи - для дітей з інтелектуальними порушеннями), "*Мистецтво*" (8-10 класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих);
- **технології** реалізуються через навчальні предмети : «*Предметно-практичне навчання*» (6, 7, 9, 10 класи - для дітей з інтелектуальними порушеннями), "*Трудове навчання*"(6-10 класи класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих), "*Інформатика*" (6-10 класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих), «*Основи інформатики*» (6, 7, 9, 10 класи для дітей з інтелектуальними порушеннями) ;
- **здоров'я і фізична культура** реалізується навчальними предметами "*Основи здоров'я*" (6-10 класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих) та "*Фізична культура*" ((6-10

класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та глухих), «Адаптивна фізична культура» (6, 7, 9, 10 класи для дітей з інтелектуальними порушеннями). Фізичний розвиток учнів забезпечується шляхом проведення уроків фізичної культури, занять з ритміки, лікувальної фізичної культури.

Навчальні плани для спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами обов'язково включають години **корекційно-розвиткових занять**, зміст яких зумовлений особливостями психофізичного розвитку здобувачів освіти і реалізується через курси:

- "Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови" (6-10 класи для глухих дітей),
- "Лікувальна фізкультура" (6-10 класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату),
- "Лікувальна фізкультура (ритміка)" (6-10 класи для глухих дітей) ;
- «Корекція розвитку» (6-10 класи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату),
- «Психомоторний та сенсорний розвиток» (6, 7, 9, 10 класи для дітей з інтелектуальними порушеннями),
- «Альтернативна комунікація» (6, 7, 9, 10 класи для дітей з інтелектуальними порушеннями),
- «Ритміка» (6, 7, 9, 10 класи для дітей з інтелектуальними порушеннями),
- «Логопедичні заняття» (6, 7, 9, 10 класи для дітей з інтелектуальними порушеннями).

Корекційна спрямованість навчання забезпечує практичне застосування учнями з особливими освітніми потребами засвоєних знань, умінь і навичок, загальний розвиток, адекватне професійне орієнтування учнів з урахуванням особливостей їх психофізичного розвитку та рекомендацій лікарів. Тому актуальними є питання удосконалення освітнього процесу учнів з особливими потребами, зокрема, щодо їх відповідного професійного орієнтування, підготовки до подальшого професійного навчання з урахуванням можливостей та інтересів дітей, побажань батьків, потреб ринку праці.

Корекційно-розвиткові заняття проводять педагоги спеціального закладу загальної середньої освіти: вчитель-дефектолог, вчитель-логопед, вчитель фізичної культури, вчитель музичного мистецтва.

Заклад освіти для дітей з особливими освітніми потребами, зумовленими порушеннями слуху, опорно-рухового апарату, упродовж відповідно організованого освітнього процесу використовує програми та навчальну літературу, рекомендовану Міністерством освіти та науки України до використання закладами загальної середньої освіти. Навчання дітей з помірними інтелектуальними порушеннями здійснюється за спеціальними навчальними програмами та (або) за індивідуальною програмою. Допускається адаптація змісту освіти до пізнавальних можливостей учнів, що виявляється у зменшенні обсягу матеріалу, його спрощенні за характером та структурою.

У спеціальних закладах загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами години з фізичної культури враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів (наказ Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144 (Правила № 144), зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 р. за №410/22942 "Про затвердження Державних санітарних норм та правил "Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів").

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроків:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та(або) оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбіновані уроки;
- уроки-семінари;

- конференції;
- інтерактивні уроки;
- інтегровані уроки .

Також формами організації освітнього процесу можуть бути віртуальні подорожі, форуми, спектаклі, брифінги, квести, урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими, ділові ігри, відеоуроки тощо. З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей,окрім уроків, проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати під час практичних занять та на заняттях-практикумах.

Функцію перевірки та(або) оцінювання досягнень компетентностей здобувачів освіти II ступеня виконують як уроки, так і контрольні навчально-практичні заняття.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

На основі освітньої програми складено навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Програми

I. НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМА ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

Міністерство освіти і науки України

Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

6-7 класи:

1. [УКРАЇНСЬКА МОВА 6-7 КЛАСИ, Укладач: Трофименко Л.І.Київ – 2015](#)
2. [Українська література, 6-7 класи, Укладачі: Бартенєва Л.І., Топчій Н.Г., Київ - 2015](#)
3. [Іноземна мова, 6-7 класи, Автор: Данілавічюте Е.А., Київ -2015](#)
4. [Зарубіжна література, 6-7 класи, Укладач: Пригода З.С., Київ -2015](#)
5. [Історія України 6-7 класи Укладач: Спіжева Т.Л.Київ- 2015](#)
6. [Всесвітня історія 6-7 класи Укладач: Спіжева Т.Л. Київ- 2015](#)
7. [Математика 6 клас Укладачі: Шевцов А.Г.,Тіщенко Н.Ф., Кухар А. О. Київ- 2015](#)
8. [Алгебра, 7 клас, Укладачі: Тіщенко Н.Ф., Кухар А. О., Київ- 2015](#)
9. [Геометрія, 7 клас, Тіщенко Н.Ф., Кухар А. О.,Київ- 2015](#)
10. [Біологія, 6-7 класи , Укладачі: Марич І.А., Каплун І.Л, Київ- 2015](#)
- 11.[Географія, 6-7 класи, Торба Л.С., Сугако В.Г., Київ- 2015](#)
- 12.[Фізика , 7 клас, Укладачі: Шестопалко С.А., Івашко О.А. Київ- 2015](#)
- 13.[Хімія , 7 клас, Укладач: Алісеєнко І.Л Київ- 2015](#)
- 14.[Музичне мистецтво 6-7 класи Укладачі: Тіщенко Н. Ф., Іванців А.Я. Київ- 2015](#)
- 15.[Образотворче мистецтво 6-7 класи Укладачі: Лазорчин О.С., Соколовська І. М Київ- 2015](#)
- 16.[Трудове навчання,6-7 класи,Укладачі: Чеботарьова О.В.,Світа Г. М. Київ- 2015](#)
- 17.[Інформатика 6-7 класи , Укладач: О.О.Черкас Київ- 2015](#)
- 18.[Основи здоров'я 6-7 класи, Укладачі: Марич І.А., Київ- 2015](#)
- 19.[Фізична культура 6-7 клас, Укладачі: О.П. Глоба; М.М. Гаман Київ- 2015](#)
- 20.Лікувальна фізкультура

21.Корекція розвитку

22.Робототехніка (STEM)

8-10 класи:

1. [Українська мова 8-10 класи, Укладач: Трофименко Л.І., Київ-2016](#)
2. [Іноземна мова \(англійська\) 8-10 класи, Укладач: Данілавичюте Е.А. Київ-2016](#)
3. [Українська література, 8-10 класи, Укладач: Бартенєва Л.І. Київ-2016](#)
4. [Світова література, 8-10 класи, Укладач: Пригода З.С. Київ-2016](#)
5. [Історія України, 8-10 класи, Укладач: Спіжева Т.Л. Київ-2016](#)
6. [Всесвітня історія 8-10 класи Укладач: Спіжева Т.Л. Київ-2016](#)
7. [Основи правознавства 9-10 класи Укладач Торба Л.С. Київ-2016](#)
8. [Алгебра 8-10 класи Укладачі: Тіщенко Н.Ф., Кухар А. О., Київ-2016](#)
9. [Геометрія 8-10 класи Укладачі: Тіщенко Н.Ф., Кухар А. О. Київ-2016](#)
10. [Біологія 8-10 класи УКЛАДАЧ: Марич І.А., Київ-2016](#)
11. [Географія 9-10 класи Укладач: Сугако В.Г Київ-2016](#)
12. [Фізика 8-10 класи Укладач: Махоніна Світлана Леонідівна, Київ-2016](#)
13. [Хімія 8-10 класи Укладач: Алісеєнко І.Л. Київ-2016](#)
14. [Музичне мистецтво 8 клас Укладачі: Іванців А.Я., Тіщенко Н.Ф., Київ-2016](#)
15. Мистецтво 9-10 класи Київ-2016
16. [Трудове навчання 8-10 класи Укладачі: Чеботарьова О.В., Світа Г. М. Київ-2016](#)
17. [Інформатика 8-10 класи Укладач: Шепічак О. О. Київ-2016](#)
18. [Основи здоров'я 8-10 класи УКЛАДАЧ: Марич І.А. Київ-2016](#)
19. [Фізична культура 8-10 класи Укладач: М.М. Гаман Київ-2016](#)
20. Лікувальна фізкультура
21. Корекція розвитку
22. Робототехніка (STEM)
23. Факультатив (STEM)

**II. НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-9 (10) КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ГЛУХИХ ДІТЕЙ**

1. [Українська мова, 6-7 класи, Укладач: Жук В.В. Київ-2014](#)
2. [Українська мова, 8- 10 класи, Укладач: Жук В.В., Київ-2016](#)
3. [Українська література 6-7 класи, Укладач: Беспалько Т.Д. Київ-2014](#)
4. [Українська література, 8-10 класи, Укладач: Беспалько Т. Д., Київ-2016](#)
5. [Українська жестова мова 6-7 класи, Укладач: Адамюк Н.Б, Київ-2015](#)
6. [Українська жестова мова, 8-10 класи, Укладач: Адамюк Н.Б., Київ-2016](#)
7. [Іноземна мова \(англійська\) 6-10 класи,Укладач: Хаджи Анна Юріївна, Київ-2015](#)
8. [Зарубіжна література 6-7 класи, Укладач: Беспалько Т.Д., Ільченко Е. С., Київ-2015](#)
9. [Зарубіжна література, 8-10 класи, Укладач: Беспалько Т.Д., Ільченко Е. С.,Київ-2016](#)
- 10.[Історія України 7 клас , Укладач: Литвинова В. В., Київ-2015](#)
- 11.[Історія України, 8-10 класи, Литвинова В. В., Київ-2016](#)
- 12.[Всесвітня історія 6-7 класи, Укладач: Харчук Т.І., Київ-2015](#)
- 13.[Всесвітня історія 8-10 класи, Укладач: Харчук Т.І., Київ-2016](#)
- 14.[Основи правознавства 9-10 класи, Укладач: Фролова Т.М. Київ-2016](#)
- 15.[Математика 6 клас , Укладач: Литвинова В. В., Київ-2015](#)
- 16.[Алгебра 7 клас, Укладач: Комінарець Л.О.,Київ-2015](#)
- 17.[Алгебра 8-10 класи, Укладач: Комінарець Л.О.,Київ-2016](#)
- 18.[Геометрія 7 клас, Укладач: Комінарець Л.О., Київ-2015](#)
- 19.[Геометрія 8-10 класи, Укладач: Комінарець Л.О., Київ-2016](#)
- 20.[Біологія ,6-7 класи, Укладач: Ткачук О. Д.,Київ-2015](#)
- 21.[Біологія ,8-10 класи, Укладач: Ткачук О. Д.,Київ-2016](#)
- 22.[Географія 6-7 класи, Укладач: Таранченко О. М., Київ-2015](#)
- 23.[Географія 8-10 класи, Укладач: Таранченко О. М., Київ-2016](#)
- 24.[Фізика 7-10 класи, Укладач: Бондаренко О. В., Київ-2016](#)
- 25.[Хімія 8-10 класи, Укладач: Гальчин О.В., Київ-2016](#)
- 26.[Хімія, 7 клас, Укладач: Гальчин О. В., Київ-2015](#)
- 27.[Образотворче мистецтво, 6-7 класи, Укладачі: Литвинова В.В., Родименко І.М., Базилевська О.О., Київ-2015](#)
- 28.[Мистецтво 8-10 класи, Укладач: Михайлова Г. О. Київ-2016](#)

29. [Трудове навчання, 6-7 класи, Укладач: Шевченко В. М., Київ-2015](#)
30. [Трудове навчання, 8-10 класи, Укладач: Шевченко В. М., Київ-2016](#)
31. [Інформатика 6–7 класи, Укладачі: Кострікіна Г.В., Іваннікова Л.В., Київ-2015](#)
32. [Інформатика 8-10 класи, Укладачі: Кострікіна Г.В., Іваннікова Л.В., Київ-2016](#)
33. [Основи здоров'я. 6-7 класи, Укладач: Шевченко В. М., Київ-2015](#)
34. [Основи здоров'я. 8-10 класи, Укладач: Шевченко В. М., Київ-2016](#)
35. [Фізична культура, 6-7 класи, Укладачі: Шеремет Б. Г. ; Форостян О.І.; Лещій Н.П.; Малій В. М.](#)
36. Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови
37. Лікувальна фізкультура (ритміка)
38. Факультатив (STEM)

Навчальні програми для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та тяжкого ступенів, 5- 10 класів

1. [Читання та письмо 5-10 класи, Автори-упорядники: Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М.,Абрамович О.М., 2020](#)
2. [Я у Світі, 5-10 класи. Автори-упорядники: Литвин І.М., Хронік Т.Є., Томіленко О.В.](#)
3. Соціально-побутове орієнтування, Елементарні математичні уявлення, 5-10 класи, Автори-упорядники: Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Міняйло Т.С., 2020
4. Природознавство
5. Музичне мистецтво
6. Образотворче мистецтво
7. Предметно-практичне навчання ,5-10 класи, Автори-упорядники: Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Шпилька І.І., 2020
8. Основи інформатики 5-10 класи, Автори-упорядники: Литвин І.М., Хронік Т.Є., Томіленко О.В., 2020
9. [Адаптивна фізична культура, 5-10 класи. Автори-упорядники: Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Біла О.М., 2020р.](#)
10. Психомоторний та сенсорний розвиток
11. [Альтернативна комунікація, 5-10 класи, Автори-упорядники: Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Абрамович О.М., 2020](#)
12. [Ритміка Автори: Редько Л. О., Безкоровайна Л. А.](#)
13. Логопедичні заняття ,5-10 класи, Автори-упорядники: Литвин І.М., Черноусова Н.М., Пахар С.О., Загоруйко Л.В., Дубенок О.В., 2020
15. Лікувальна фізкультура

